

Ірвінг та По, автори XIX століття, Драйзер, Рід, Андерсон, Хемінгуей, Фолкнер, Паркер, Бенет та Мальц, автори XX століття, використовували реалії для створення реалістичних творів. Реальність, яка їх оточувала, була описана з гумором – яскравим та іронічним. Зв'язок дійсності та реалій з Біблією або міфологією створює гумористичний ефект. Мова реалій поєднує у собі декілька культур, мов та країн одночасно. Саме вживання реалій, у деяких випадках, є тонким натяком на якусь подію. Американські автори XX століття зробили реалії ще й асоціативними – описуючи якусь політичну подію, автор не має права говорити про неї відкрито (наслідки можуть бути дуже несподівані та жорстокі для нього самого), тому реальні події описувались за допомогою міфологічних та біблійних реалій. Це був натяк, одразу виникали асоціації з реальними подіями. За допомогою реалій інших культур, епох, країн можна було говорити правду про дійсність того часу.

Гумору американських письменників – кілкому, іноді отрутному, з великою часткою сарказму, – була очевидна безглуздість і хибність розважальної літератури, що існувала. Ведучою темою в літературі США стає трагізм американської дійсності. Усе це передається читачу в жартівливому тоні, з гумором, іронією. Без використання алюзій і реалій в них досягти подібного гумористичного ефекту було б неможливо.

Вивчивши взаємодію реалії в інтертекстах алюзії, можна сказати, що такі з'єднання роблять текст не тільки інтертекстуальним, але й інтеркультурним, і навіть, інтерчасовим. Реалії й алюзії з'єднують воедино кілька текстів, культур і часів, переплітаючи їх між собою, якби створюючи деякий макротекст і макрокультуру в макрочасі.

Таким чином, вивчення інтертекстуальності в різних сферах комунікації поглиблює уявлення про текст не тільки як про лінгвістичне, але й соціокультурне явище. Крім того, теорія інтертекстуальності дозволяє пояснити іманентну якість тексту – здатність до прирощення змісту, генерування нових смислів через взаємодію з іншими смисловими системами [1, с. 108].

Література

1. Стилистический энциклопедический словарь русского языка / Под ред. М. Н. Кожинной. – М.: Флинта: Наука, 2003. – 696 с.
2. Шонь О. Б. Мовностилістичні засоби відображення реалій життя американського Півдня у творчості Фланнері О'Коннор // Мова і культура (Науковий журнал). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2007. – Вип 9. – Т. III (91). Лінгвокультурологічна інтерпретація тексту. – С. 155-162.

Добровольська О. Я.

АПЕЛЯТИВИ СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, РЕКОНСТРУЙОВАНІ НА МАТЕРІАЛАХ ІСТОРИЧНОЇ АНТРОПОНІМІЇ (КОМПОЗИТИ З ДРУГИМ КОМПОНЕНТОМ -MAN)

Відапелятивна антропонімія завжди вважалася цінним джерелом вивчення мовних фактів попередніх епох. Антропоніми, зокрема відапелятивні прізвиська та прізвища, що постали пізніше на їх основі, відтворюють ті лексеми, що послужили базою для їх виникнення, тому зберігають маловживані чи навіть утрачені слова або значення слів, які змінилися або зникнули упродовж розвитку мови.

Як відзначають дослідники англійської антропонімії, середньовічні прізвиська були офіційними неспадковими найменуваннями і базувалися на основі реальних ознак їх носіїв [1, с. 6], причому дуже поширеним в той час було використання в якості прізвиськ назв професійного заняття людини [2, с. 23]. На початку XII століття прізвиська в Англії почали успадковуватися, а час стабілізації цього процесу припадає на XV століття. Прізвиська, що виникали у цей період активного формування прізвисьцевої системи, несуть цінну інформацію про пласти лексики, що лягли в основу творення назв прізвисьцевого типу (які перетворювалися згодом на офіційні, спадкові і незмінні прізвиська). Метою нашого дослідження є виявлення в основах антропонімів тих лексем, які були втрачені упродовж історії мови, тобто вийшли з ужитку і не знайшли свого відображення у словниках англійської мови.

Об'єктом вивчення послужили назви прізвисьцевого типу середньоанглійського періоду, які за своєю структурою є композитами з другим компонентом -man. Лексема man є носієм лише загальнокатегоріального значення особи, а інколи прирівнюється навіть до напівсуфікса [3], [4], тому встановлення предикатних зв'язків між особою (об'єктом номінації) та предметом (ознакою номінації) базується, за відсутності словотвірних паралелей (на апелятивному і ономастичному рівнях лексики), тільки на концептуальних знаннях дослідника. Значно утруднює справу реконструкції семантики непрозорість для сучасного дослідника істинних мотивів номінації, що особливо відчутно у разі багатозначності або омонімічності лексем, на основі яких тлумачаться похідні слова.

Для реконструкції семантики цілого ряду композит з другим компонентом -man (*dikeman, *dekeman, *fissheman, *hunteman, *cocheman, *gosman, *noteman, *parcman, *parkeman, *spureman, *staneman, *todman, *trusseman) ми використовували наявні в англійській мові, хоч інколи і з хронологічним зсувом, апелятивні-словотвірні дублети досліджуваних слів [5]. Виявлено також понад два десятки незафіксованих історичними словниками англійської мови апелятивів-антропооснов назв прізвисьцевого типу середньоанглійського періоду, що є композитами з компонентом man, для тлумачення семантики яких вирішальну роль відіграють їх словотвірні дублети, що також не зафіксовані в лексикографії і знайдені тільки в якості антропооснов назв прізвисьцевого типу: *bakman, *bakeman, *butterman, *botreman, *cheseman, *chesman, *chusman, *chisman, *flourman, *lekman, *mustardman, *saltman, *wigman, *wygeman, *burelman, *sakeman, *maderman, *busselman, *wexman, *loceman, *lockeman, *sleman, *scleyman, *besteman, *bukkeман, *buleman, *boleman, *bullokman, *coltman, *coltmon, *gateman, *gooteman, *kideman, *kydeman, *loceman, *lockeman, *bureman, *boreman, *bourman, *burman [6].

Понад двадцять апелятивів (з їх фонографічними варіантами), що є композитами з другим компонентом -man, які не мають словотвірних дублетів ні серед апелятивної, ні серед онімічної лексики, відтворюються в антропоосновах середньовічних назв прізвисьцевого типу. У зв'язку з непрозорістю на сьогодні мотивів номінації семантика розглядуваних апелятивів може вважатися лише імовірною і в багатьох випадках неоднозначною. Відомий факт тісного зв'язу між багатьма сферами людської діяльності в Англії періоду середньовіччя [7; 8; 9;

10; 11; 12; 13; 14] утруднює проведення чіткої границі між середньоанглійськими мовними найменуваннями людей за їх професією та заняттям.

Фонографічні варіанти ***belman**, ***beleman** закладені в антропоосновах назв прізвищового типу в антропоформулах середньоанглійського періоду William Belman 1300 Crowland; Katerina Beleman 1327 SRC; Gilbert Beleman 1398 Black. Лексема *bellman* (also *belman*) (from *bell* + *man*) у значенні «1. a man who rings a bell; esp. a man employed to go round the streets of a town and make public announcements, to which he attracts attention by ringing a bell; a town-crier (formerly a bellman announced deaths, and called on the faithful to pray for the souls of the departed; a bellman also acted as night-watchman, and called the hours)» (1391 NED) тлумачить антропооснову власної назви *Belman*, однак не виправдовує медіальне *-e* в середньоанглійській прізвищевій назві *Beleman*, а також новоанглійських прізвищах *Beleman*, *Belleman*, *Belliman* (1585-1606), *Billeman* (1776), *Billyman* (1784) (Denham Parish Register (Suffolk)) та *Billeman*, *Billerman* (1760, 1791) (Rushbrook). Очевидно, в середньоанглійському періоді побутувала лексема *beli-man* (<ME *beli* 'bellows' + *man*) із семантикою 'bellows-blower'. Лексема *belly* фіксується в таких формах: *bali*, *balye*, *bale*, *bely*, *bylly*, *bally*, *bealye*, *bellye*, *bellie*, *belly*, ME *bali*, *bely*, OE *bæliȝ*, *bēliȝ*, earlier *bælȝ*, *bēȝ* у значенні 'bag, skin, envelope, hull (of beans and peas)'. The same word of which the plural appears as *bellows*. The sense 'belly' did not exist in OE. The history of the differentiation of *belly* and *bellows* is complicated (NED).

Bellows (*bæly*, *belȝ*, *beliȝ*, *bylȝ*, *byliȝ*, *beli*, *bely*, *buly*) «an instrument or machine constructed to furnish a strong blast of air» (a 800). Now used only in plural: the sing. was still in use in 15th c., and still later in compounds. In the 11th c. the simple *belȝ*, *bylȝ*, *byliȝ* «bag» occurs in this sense in glossaries. Thence the ME *beli*, *bely*, *buly* (*ū*), really the same word as *belly*, under which see the remote etymology. In the sense 'bellows', *bely* was still used in the sing. by Chaucer, but after 1400 we find this only with the sense «belly» (NED).

Фонографічні варіанти ***cademan**, ***cademon** послужили основою для назв прізвищового типу в антропоформулах середньоанглійського періоду Robert Cademan (1279 RH C); Geoffrey Cademon (1327 SRDb). Тлумачимо їх як агентивні назви, похідні від *cade* «1. a cask or barrel (1387 NED); 2. a barrel of herrings (1337 NED)», із значенням «a maker or seller of barrels».

Агентивна назва ***charman** (William le Charman 1293 AssSt; Adam le Charman 1310 LLB) в середньовічному періоді служила на позначення візника або ремісника, що виготовляв вози, карети (*char* '1. A chariot; a cart, wagon (1300 NED); 2. A cart-load (1550 NED)').

Середньоанглійська лексема ***scheldman** відтворюється в назви прізвищового типу в антропоформулі Adam Scheldman 1327 SRSf. Очевидно, вона є синонімом середньоанглійської лексеми **schyldwyrhta* і служила на позначення зброяра «a maker of shields» (OE (**sciold*) *sceld*, ME *seld*, *schylde*, *schelde* (NED)).

Агентивна назва ***barlyman** відтворюється в антропооснові назви прізвищового типу середньоанглійського періоду Peter Barlyman (1332 MEOT), мотивується словом *barley* (OE *bærlic*, ME *barly*) і позначала особу, що вирощувала або продавала зерно, зокрема ячмінь.

Фонографічні варіанти ***beman**, ***bemon**, що лежать в основі назв прізвищового типу в антропоформулах R. Veman (1283 SRSf); William le Vemon (1324 LaCt), мотивуються лексемою *bee* (ME *bee*, *by*, *be*, *bey*). Історичний словник англійської мови подає такі композити-агентивні назви з першим компонентом *bee*: *bee-herd* 1483, *bee-ward* 1500, *bee-master* 1866, *bee-mistress* 1859, *bee-hunter* 1776, *bee-keeper* 1839, *bee-owner*, *bee-shepherd*, *bee-woman* 1833. Вважаємо, що розглядувані діалектні варіанти середньоанглійської мови **beman*, **bemon* служили професійною назвою бджоляра – «a keeper of bees, an apiarian».

Апелятиви ***pyrman**, ***perman** (Robert Pyrman 1296 SRSx; Gilbert Perman 1376 LLB), що є фонографічними варіантами середньоанглійської мови (*pear*, OE *pere*, *peru* (1000), ME *pere*, *pyre*, *per* та ін.) вважаємо агентивними назвами на позначення людини, що займалася садівництвом або реалізацією фруктів (зокрема, груш).

Лексему ***wurtman**, що лежить в основі назви прізвищового типу в антропоформулі Simon Wurtman (1297 MinAcctCo), можна тлумачити як похідну від іменника *wort* [OE *wyr̥t* 'root, plant', ME *wurt*...] '1. A plant, herb, or vegetable, used for food or medicine (825); 2. A general name for any plant of the cabbage kind, genus *Brassica*; *colewort* (1340); 3. (pl.) = *Pottage* (1400)'. Звідси семантика композита **wurtman*, очевидно, 'a seller of vegetables'.

Лексему ***capelman** (Walter Capelman 1327 SRSx) ми схильні вважати похідною від *caple*, *capul*, [ME *capel*] 'A horse: in ME chiefly poetical; now only dial. (c1290)', і звідси семантика її – «one who looks after horses». Не є цілковито виключеною можливість тлумачення цієї лексеми на основі слова *chapel* (*capell*, *cappell* < ME *chapele*) 'A sanctuary or place of Christian worship (1225)', і мотивування семантики розглядуваної антропооснови як «one who lives near or is employed at the chapel» (пор. *Templeman*). Однак композит *chapel-man* фіксується лише в новоанглійському періоді три століття пізніше першої фіксації цієї лексеми в якості наведеної вище антропооснови (*Chapel-man* 'one of the clergy or officials of the chapel'. 1663 Spalding Troub. Chas.I (1829)61 **Chapel men who have countenanced the chapel ceremonies and novations*'NED). Вважаємо малоімовірним, що назва на позначення церковної особи була б саме в середньовічний період забута аж на три століття, чи фіксувалася б виключно в одній прізвищевій назві. Тому відносимо композит **capelman* до агентивних назв на позначення пастуха або конюха.

На основі назв прізвищового типу реконструюються кілька апелювативів на позначення слуг, що є композитами з другим компонентом *-man*: ***castelman** 'one employed at a castle' (Castelman 1327 SRSO. ME, ONFr *castel* 'castle' (a1000 NED); ME ***inman** (William Inman 1379 PTY. Inn (in) <OE *inn* '1. A dwelling-place, habitation, abode, lodging; a house (1000); ME ***celereman** «a worker in the cellar» (John Celereman 1332 SRCu. AFr *celier*, OFr *celier* «a cellar» (a1225 NED), «a stone-house or stone-room for provisions; a granary or pantry»; ME ***celererman** «servant of the celarer» (Patric Celererman 1332 SRCu. ME, AFr *celerer* (a1300 NED) was the officer of a monastery, etc., who had charge of the cellar and provisions. Later, it was used of a taverner).

Кілька реконструйованих апелювативів позначають виробників чи продавців продуктів харчування, зокрема ***graysman**, ***gresman** (Walter Graysman 1297 MinAcctCo; Mable Gresman 1319 SR Ess). Grease (*gres*, *greis*, *greys*)

[OF *graisse, greisse, gresse...* mod.F. *graisse*] '1. The fat part of the body of an animal; also, corpulence, fatness (1340 NED); 2. The melted or rendered fat of animals, esp. when it is a soft state (1290 NED)'. ME ***elyman**, ***ulemon**, ***olmon** 'a maker or seller of oil' (Thomas Elyman 1377 MESO; Etheldreda Elyman 1381 SRSf; John le Ulemon 1275 SRWo; Richard Olmon 1297 SRY. OE *cele*, ME *oli*, *oyle*, OFr *oile*, *uille*). Pop. Roger le Elymaker 1344 MESO.

Семантика середньоанглійської лексеми ***kydelman** (Katharine Kydelman 1327 SREss) виводиться на основі значення лексеми-першого компонента композита *kiddle* (*kydell*, *kidel*) < AF *kidel*, *kydel* '1. A dam, weir, or barrier in a river, having an opening in it fitted with nets or other appliances for catching fish b. An arrangement of stake-nets on the sea-beach for the same purpose' (1215 NED). Отже, значення апелювати, можливо, – 'one in charge of a fishing-weir'. Аналогічно будуємо припущення щодо семантики апелювати ME ***steweman** – 'one in charge of a stew' (William le Steweman 1327 SRSf. *Stew* (*stewe*) < OF. *estui* (mod. F. *étui* 'case, sheath, also tub for keeping fish in a boat') 'A pond or tank in which fish are kept until needed for the table' (1387 NED).

Синонімом лексеми *hawker* у значенні 'one who tends or trains hawks' (975 NED) та пізнішої лексеми *falconer* у значенні 'a keeper and trainer of hawks' (1440 NED), за нашими припущеннями, виступає середньовічна лексема ***meweman**, засвідчена в якості антропооснови назви прізвищового типу в антропоформулі William Meweman 1279 RH. *Mew* (*mewe*) < F. *mue* '1. A cage for hawks, esp. when 'mewing' or moulting (13.. NED); 2. A coop or cage in which animals, esp. fowls, were confined for fattening' (1386 NED).

Давньоанглійська лексема OE *spilere* 'A player, jester' перестала побутувати в середньоанглійський період, натомість власні назви фіксують у своїх основах апелювати ***spileman** (*Godwine filius Spilemanni* c1095 Bury (Sf); *Spileman* c1095 Bury (Sf), c1160-65 *NthCh* (Nth), 1166 P(Nf); *Edwine Spileman* 1103-15 OEByn; William *Spileman* 1167 P (Ha); *Swayn Spileman* 1204 AssY; William *Spileman*, *Speleman* 1221 Cur(Ha)), що є, на нашу думку, його синонімом який так само виник на основі дієслова *spile* [OE *spilian*] (*spilian*, *spelian*, *spilen*, *spylen*) '1. To sport or play; to rejoice (1000); 2. To say; to speak (1205)', або іменника *spile* [Related to *Spile* v.] 'Sport, play (1205 NED)'.
Лексема ***spitelman**, зареєстрована в якості антропооснови назви прізвищового типу в антропоформулі середньоанглійського періоду Adam *Spitelman* (1176 P), що мотивується іменником *spittle* (*spitel*) [ME *spitel*, *spittel*, etc.] '1. A house or place for the reception of the indigent or diseased (1225 NED)', можливо, позначала в середньовіччі медика.

Найменування з другим компонентом –*man* не експлікують у своїй зовнішній структурі відношення особи до предмета, що послужив ознакою для номінації. Відношення між особою (об'єктом номінації) та предметом виражається багатьма можливими предикатами: «виробляти», «виросувати», «продавати», «доглядати», «пасти», «розводити», «дути, надувати», «управляти (везти)», «грати», «служити», «працювати». Розглянуті нами іменники з компонентом –*man* реалізовували такі ономазіологічні категорії: 1) категорію носія агентивного відношення до результату (продукту) праці; 2) категорію носія агентивного відношення до засобів праці; 3) категорію агентивного відношення до умов (місця) праці; 4) категорію носія агентивного відношення до предмета праці (предмета догляду).

Реконструкція апелювативів, здійснювана на основі семантичного аналізу закладених в антропоосновах назв прізвищового типу середньоанглійського періоду, збагачує наші відомості про лексичний склад середньоанглійської мови, зокрема, про лексико-семантичну групу назв людей за професією та заняттям, надаючи цінний матеріал для подальших досліджень у галузях історичної лексикології, морфології, словотвору, фонетики, графіки, діалектології.

Джерела

- AD Catalogue of Ancient Deeds (in progress).
AssEss (Assize Rolls) E.C.Furber. Essex Sessions of the Peace, 1953.
AssSt Assize Rolls. Selden Soc. 59, 1940.
AssY Assize Rolls. Yorks Arch. Soc. 44, 1911.
Black G.F.Black. Surnames of Scotland, New York, 1946.
BuryS Kalendar of Abbot Samson (Camden 3rd Ser. 84), 1954.
Crowland F. M. Page. Estates of Crowland Abbey. Cambridge, 1934.
Cur Curia Regis Rolls. Pipe Rolls Soc. 14, 24.
LoCt Calendar of Early Mayor's Court Rolls, ed. A.H. Thomas, 1924.
LLB Letter Books of the City of London, 11 vols., 1899-1912.
MEOT V.Thuresson. Middle English Occupational Terms. Lund, 1950.
MESO G.Fransson. Middle English Surnames of Occupation.
MinAcctCo Ministers' Accounts of the Earldom of Cornwall (Camden 3rd Ser. 66, 68. 1942-5).
NED A New English Dictionary. Oxford, 1988-1933.
OEByn G/Tengvik. Old English Bynames. Uppsala, 1938.
P Pipe Rolls. Rec. Comm., 3 vols., 1833-44. Lund, 1935.
PTY Yorkshire Poll Tax Returns. Yorks Arch. Journal, 1379.
RH Rotuli Hundredorum, 2 vols., 1812-1818.
SRC J.J.Muskett and C.H.Evelyn White. Lay Subsidy of 1 Edw III, Camb. S.
SRCu J.P.Steel. Cumberland Lay Subsidy (6 Edw III), Kendal, 1912.
SRD Subsidy Rolls. Transactions. Derbyshire Arch. Soc. 30, 1908.
SRSo Subsidy Rolls.Somerset Rec. Soc. 3., 1889.
SRsx Subsidy Rolls. Sussex Records Society, 10, 1900.
SRWo Subsidy Rolls. Worcs Hist. Soc., 4 vols., 1893-1902.
SRY Yorks Arch. Soc., Rec. Ser. 16, 21, 74, 1894-1929.
SRSf E.Powell. A Suffolk Hundred in 1283, Cambridge, 1910.

Література

1. Reaney P. H. The Origin of English Surnames. Routledge and Kegan Paul. London, 1980.
2. Гусынина Е. Б. Становление английской фамильной системы (По материалам источников VII-XVII вв.). Диссертация на соискание ученой степени к. ф. н. Л., 1982.
3. Бартков Б. И. О статусе словообразовательных морфем типа -monger, -smith, -wright, -proof, -tight в английском языке //Словообразование и его место в курсе обучения иностранному языку. Владивосток. 1978, Вып. 6, с. 42-51.
4. Буранов Дж. Происхождение и развитие полусуффикса -man в английском языке: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Л., 1963. – 20.

5. Добровольська О. Я. Реконструктивні можливості середньоанглійської антропонімії (доповідь на XVI Міжнародній науковій конференції ім. проф. Сергія Бурого 25-29.06.2007) (у друці). Видавничий Дім Дмитра Бурого (www.burago.kiev.ua)
6. Добровольська О. Я. Реконструкція семантики апелативів середньоанглійської мови на основі даних історичної антропонімії //Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. № 4. – Луцьк, 2007. – С. 14-19.
7. Левицкий Я. А. Города и городское ремесло в Англии в X-XII вв. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1960. – 298 с.
8. Штокмар В. В. История Англии в средние века. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1973. – 184 с.
9. Fransson G. Middle English Surnames of Occupation. Lund, 1935.
10. Lipson E. The Economic History of England. – London, 1956. – 696 p.
11. Morton A. L. A People's History of England. – Berlin: Seven Seas Publishers, 1974.
12. Myers A. R. England in the late Middle Ages. – Harmondsworth, 1978. – 285 p.
13. Otto G. Die Handwerkernamen im Mittelenglischen. – Bottrop, 1938. – 99 p.
14. Thrupp S. L. The merchant class of Medieval London (1300-1500). – Chicago, 1948.

Долгополова Л. А.

ИНФИНИТИВ В СОСТАВНОМ СКАЗУЕМОМ С МОДАЛЬНЫМИ ГЛАГОЛАМИ *SCULAN* И *WELLEN* В ДРЕВНЕВЕРХНЕНЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ

Изучение истории языковых явлений продолжает оставаться в центре лингвистических исследований, утверждая мысль о том, как постепенная эволюция языка привела, в конечном счете, к его современному состоянию. Известно, что особенно чутко на все новое реагирует словарный состав языка, однако постоянные сдвиги наблюдаются и в области грамматики, которые, накапливаясь, приводят время от времени к принципиальным изменениям в системе.

Развитие грамматического строя языка представляет собой сложный процесс, в который включены единицы разных уровней. Наряду с разработкой общетеоретических проблем исторического языкознания необходимость углубленного исследования языка вызывает потребность изучения отдельных языковых единиц с учетом их специфики.

Актуальность данной работы обусловлена постоянно растущим интересом к изучению эволюции языка и установлению основных тенденций дальнейшего его развития.

Новизна нашего исследования заключается в комплексном анализе инфинитива древневерхненемецкого периода, что до настоящего времени не являлось предметом отдельных лингвистических исследований.

Объектом изучения являются структурные, семантические и функциональные особенности инфинитива в сочетании с модальными глаголами в древневерхненемецком языке.

Целью исследования является комплексный анализ сложного сказуемого, в состав которого входят модальные глаголы и инфинитив, что предусматривает решение таких задач:

- анализ структурных особенностей инфинитива древневерхненемецкого периода;
- установление функциональных особенностей сложного сказуемого с модальными глаголами *sculan* и *wellen* и инфинитивом.

Источниками фактического материала послужили языковые памятники древневерхненемецкого периода (VIII-IX вв.), представляющие собой преимущественно тексты религиозного характера (молитвы, притчи, евангелие), а также заговоры, отрывок эпической песни о Хильдебранде, надписи. В языковом отношении анализируемые нами рукописи проявляют разнообразие форм, поскольку написаны на разных диалектах (баварский, среднефранкский, рейнскофранкский, алеманнский).

Инфинитив рассматривается нами как грамматическая форма глагола, обладающая как глагольными, так и именными свойствами. На современном этапе развития немецкого языка именные признаки инфинитива проявляются, прежде всего, в выполнении им определенных синтаксических функций. В то же время, инфинитив не способен участвовать в предложении в роли сказуемого, характерной для финитной формы глагола. Глагольными признаками инфинитива считают его семантическую основу (категориальное значение процесса или состояния), а также сохранение таких глагольных категорий, как категория залога и времени.

Двойственный характер инфинитива заложил основу неоднозначного подхода к установлению его статуса в современной лингвистике. В истории изучения инфинитива можно выделить два основных подхода: инфинитив рассматривается как *именная форма глагола* или *переходная форма глагола в существительное*. Изучение эволюции инфинитива отдельно взятого языка не претендует на полное решение вопроса о глагольном или именном статусе инфинитива, но поможет высветлить некоторые моменты названной проблемы.

Немецкий язык входит в группу западногерманских языков индоевропейского происхождения. Согласно традиционной периодизации, предложенной Якобом Гримом, эпохой начала формирования немецкого языка принято считать V-VIII вв. Этот период, длившийся до XI столетия, получил название *древневерхненемецкий (Althochdeutsch)* период. В лингвистической литературе он также известен как *ранненемецкий (Frühdeutsch)* [7], *немецкий язык раннего средневековья (Deutsch des Frühmittelalters)* [8].

Лингвисты признают тот факт, что инфинитив существовал уже в индоевропейском языке. Вместе с причастием он образовывал группу инфинитных (неличных) форм глагола.

Исследования германских языков, проводимые ведущими советскими лингвистами (М. М. Гухман, В. М. Жирмунский, Э. А. Макаев, В. Н. Ярцева) во второй половине XX века, показали, что система именных форм германского глагола была представлена «одним инфинитивом и двумя причастиями. Сам состав неличных форм предполагал... совершенно иное распределение грамматических категорий, чем в личных формах» [6, с. 271]. Учеными были сделаны следующие выводы, которые легли в основу нашего дальнейшего исследования:

- общегерманская форма инфинитива представляет собой генетически отглагольное имя с огласовкой презентной основы и суффиксом -no-;
- германский инфинитив нейтрален в залоговом и временном отношении;
- инфинитив является результатом включения в глагольную систему одной из существовавших моделей отглагольных имен;